

Dosarul nr. Ira-1872/2023

1-16053671-01-12122023

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

24 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supreme de Justiție

Completul de judecată în componență:

Președinte

Talpă Boris

Judecători

Mânăscurtă Igor

Daguța Sergiu

Cu participarea:

Grefierului

Guzun Silvia

Procurorului

Crijanovschi Sergiu

Avocatului inculpatului

Vlas Elena

Inculpatului

Izbaș Alexandr

judecând, în ședință publică recursul declarat de către avocatul Vlas Elena în numele inculpatului Izbaș Alexandr împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 12 septembrie 2023, în cauza penală privindu-l pe

Izbaș Alexandr Vladimir, născut la 23.10.1986, domiciliat mun. Chișinău str. Sucevița 36/1, ap.14, cetățean al RM.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 20.06.2016 - 24.12.2019;

2. Instanța de apel: 07.02.2020 - 30.06.2020;

05.01.2021 – 04.08.2021;

26.05.2022 – 12.09.2023;

3. Instanța de recurs: 19.09.2020 - 15.12.2020;

05.11.2021 - 22.03.2022;

21.11.2023 – 24.04.2024.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, completul de judecată,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț din 24 decembrie 2019, procesul penal de învinuire a lui *Izbaș Alexandr Vladimir* în săvârșirea infracțiunilor prevăzute la art. 27, 190 alin. (1), 310 alin. (1) și 361 alin. (1) Cod penal, a fost încetat din motivul intervenirii termenului de prescripție.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, la 12 februarie 2013, Izbaș Alexandr, activând în calitate de avocat stagiar în Cabinetul Avocatului „Aurel Malairau” a falsificat contractul nr. 035/S din 12.02.2013, precum că Tomai Natalia, numită în continuare „Mandant”, pe de o parte, și avocatul Izbaș Alexandr, deținătorul legitimației nr. 0294, eliberată de Uniunea Avocaților din Republica Moldova, pe de altă parte, au convenit asupra următoarelor clauze contractuale: Mandantul încredințează, achită onorariul și cheltuielile aferente acordării asistenței juridice, iar mandatarul își asumă obligația de a întocmi actele procesuale necesare și a reprezenta și apăra efectiv drepturile și interesele Mandantului în instanța de judecată pe cauza civilă nr. 2-1223/12, intentată la acțiunea Asociației de Economii și Împrumut „Finagrocredit” către Tomai N. privind încasarea sumei.

Ulterior, copia acestui contract a fost anexată la cererea de chemare în judecată privind dispunerea executării obligațiilor asumate de pârâta Rotari (Tomai) Natalia, în mod forțat, privind încasarea prețului stabilit prin contractul nr. 035/S din 12.02.2013 de acordare a asistenței juridice, fiind dispusă încasarea din contul pârâtei în contul reclamantului a sumei onorariului stabilit în mărime de 13.404,15 lei.

Conform raportului de expertiză judiciară nr. 1680 din 08.10.2014, semnătura din numele lui Tomai Natalia de la rubrica „mandant” din contractul nr. 035/S din 12.02.2013 de acordare a asistenței juridice, încheiat între Tomai Natalia și Izbaș Alexandr, nu a fost executată de către Tomai Natalia, dar de către o altă persoană, prin procedeul imitației libere.

Tot, el la 27 februarie 2013, activând în calitate de avocat stagiar în Cabinetul Avocatului „Aurel Malairau” a eliberat mandatul Seria MA nr.0133714 în conformitate cu contractul de asistență juridică nr. 035/S din 22.02.2013 pe cauza Asociația de Economii și Împrumut „Finagrocredit” către Tomai (Rotari) Natalia.

Conform raportului de expertiză nr. 9399 din 17.12.2014, semnătura plasată în rubrica „semnătura clientului” din mandatul din 27.02.2013 Seria MA nr.0133714 a fost executat nu de Rotari Natalia, dar de către o altă persoană, prin imitarea semnăturii.

Tot, el la 30 aprilie 2014, având intenția de a dobândi ilicit bunurile altei persoane prin înșelăciune, a înaintat Judecătoriei Briceni o cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat să fie dispusă executarea obligațiilor asumate de pârât în mod forțat,

prin încasarea prețului stabilit prin contractul nr. 035/S din 12.02.2013 de acordare a asistenței juridice, fiind dispusă încasarea din contul pârâtului în contul reclamantului a sumei onorariului stabilit în mărime de 13.404,15 lei. Ulterior, Izbaș Alexandr a înaintat la Judecătoria Briceni o cerere de concretizare a cuantumului pretențiilor, solicitând să fie dispusă din contul lui Rotari Natalia în beneficiul lui Izbaș Alexandr datoria în mărime de 13.404 lei, sumă ce reprezintă cuantumul onorariului stabilit prin contractul de asistență juridică, 2712,72 lei - penalitatea stabilită, 1179 lei - dobânda de întârziere calculată.

Acțiunile lui Izbaș A. au fost încadrate de către organul de urmărire penală pe **art. 27, 190 alin. (1) Cod penal**, *ca tentativa de escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune.*

Tot, el la 30 aprilie 2014 a înaintat Judecătoria Briceni o cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat să fie dispusă executarea obligațiunilor asumate de pârât în mod forțat, prin încasarea prețului stabilit prin contractul nr. 035/S din 12.02.2013 de acordare a asistenței juridice, fiind dispusă încasarea din contul pârâtului în contul reclamantului a sumei onorariului stabilit, în mărime de 13.404,15 lei.

Ca probe la cererea dată a anexat contractul nr. 035/S din 12.02.2013, precum că Tomai Natalia, numită în continuare „Mandant” pe de o parte, și avocatul Izbaș Alexandr, deținător al legitimației nr.0294, eliberată de Uniunea Avocaților din Republica Moldova, pe de altă parte, au convenit asupra următoarelor clauze contractuale: Mandantul încredințează, achită onorariul și cheltuielile aferente acordării asistenței juridice, iar mandatarul își asumă obligația de a întocmi actele procesuale necesare și a reprezenta și apăra efectiv drepturile și interesele „Mandantului” în instanța de judecată pe cauza civilă nr.2-1223/12 intentată la acțiunea Asociației de Economii și împrumut „Finagrocredit” către Tomai Natalia privind încasarea sumei.

Conform raportului de expertiză judiciară nr. 1680 din 08.10.2014, semnătura din numele lui Tomai Natalia de la rubrica „mandant” din contractul nr. 035/S din 12.02.2013 de acordare a asistenței juridice, încheiat între Tomai Natalia și Izbaș Alexandr nu a fost executată de către Tomai Natalia, dar de către o altă persoană, prin procedeul imitației libere.

Acțiunile lui Izbaș Alexandr au fost calificate de către organul de urmărire penală în baza **art.310 alin. (1) Cod penal**, *ca falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces sau de către reprezentantul acestuia.*

Tot el, la 12 februarie 2013, activând în calitate de avocat stagiar în Cabinetul Avocatului „Aurel Malairau” a falsificat contractul nr. 035/S din 12.02.2013, precum că Tomai N., numită în continuare „Mandant”, pe de o parte, și avocatul Izbaș Alexandr, deținătorul legitimației nr.0294, eliberată de Uniunea Avocaților din Republica

Moldova, pe de altă parte, au convenit la următoarele clauze contractuale: „Mandantul” încredințează, achită onorariul și cheltuielile acordării asistenței juridice, iar „Mandatarul” își asumă obligația de a întocmi actele necesare acordării asistenței juridice și a reprezenta și apăra efectiv drepturile și interesele „Mandantului” în instanță pe cauza civilă nr. 2-1223/12, intentată la acțiunea Asociației de Economii și Împrumut „Finagrocredit” către Tomai Natalia privind încasarea sumei. Ulterior, copia acestui contract a fost anexată la cererea de chemare în judecată privind dispunerea executării obligațiilor asumate de pârâta Rotari (Tomai) Natalia, în mod forțat, privind încasarea prețului stabilit prin contractul nr. 035/S din 12.02.2013 de acordare a asistenței juridice, fiind dispusă încasarea din contul pârâtei în contul reclamantului a sumei onorariului stabilit, în mărime de 13.404,15 lei.

Conform raportului de expertiză judiciară nr. 1680 din 08.10.2014, semnătura din numele lui Tomai Natalia de la rubrica „mandant” din contractul nr. 035/S din 12.02.2013 de acordarea a asistenței juridice, încheiat între Tomai Natalia și Izbaș Alexandr, nu a fost executată de către Tomai Natalia, dar de către o altă persoană, prin procedeul imitației libere.

Tot el, la 27 februarie 2013, activând în calitate de avocat stagiar în Cabinetul Avocatului „Aurel Malairau” a eliberat mandatul Seria MA nr.0133714 în conformitate cu contractul de asistență juridică nr. 035/S din 22.02.2013 pe cauza Asociația de Economii și Împrumut „Finagrocredit” către Tomai (Rotari) Natalia.

Conform raportului de expertiză nr. 9399 din 17.12.2014, semnătura plasată în rubrica „semnătura clientului” din mandatul din 27.02.2013 Seria MA nr.0133714 a fost executată nu de Rotari Natalia, dar de către o altă persoană, prin imitarea semnăturii.

Acțiunile lui Izbaș Alexandr au fost calificate de către organul de urmărire penală în baza **art. 361 alin. (1) Cod penal**, ca *confeccionarea, deținerea, folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații*.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpat, prin care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat.

În conținutul cererii de apel depuse, inculpatul a invocat că, din momentul întocmirii contractului de asistență juridică și eliberării mandatului, nu a cunoscut că acesta este fals, ultimul raport de expertiză eliberat de CNEJ infirmând faptul că semnătura a fost efectuată de către el, expertul solicitând semnături suplimentare de la martorul acuzării - sora părții vătămate, pentru a se expune asupra autorului confeccionării semnăturii, cel mai probabil de către sora părții vătămate, care a prezentat semnături deghizate și care, în mod cert, a scris împluternicirile și a semnat mandatul în litigiu, fapt confirmat de expert în raportul de expertiză din 17.07.2019.

În apelul depus a menționat că, la solicitarea de a invita martorul acuzării în ședința de judecată pentru a înlătura orice dubiu și a crea o certitudine despre autorul semnăturilor din mandat, instanța de judecată a menționat că la dosar este clar că sora părții vătămate este responsabilă de aceste fapte. Însă, instanța de judecată a eronat a indicat că din conținutul mandatului reiese că acesta a fost întocmit în prezența clienței, nefiind clară această concluzie.

Totodată, din momentul reprezentării drepturilor și intereselor clientului în baza mandatului și contractului de asistență juridică și înaintării cererii de eliberare a ordonanței judecătorești privind încasarea sumei până la pronunțarea hotărârii, a fost indicată cronologia evenimentelor, modul de întocmire a mandatului în litigiu, fără a cunoaște că acesta este fals, iar, în caz contrar, nici nu reprezenta drepturile și interesele clientului în instanța de judecată în calitate de avocat stagiar.

Apelantul a indicat că instanța de judecată a constatat că contractul de asistență juridică nu a fost semnat de partea vătămată, împrejurări pe care le cunoștea, însă nu a fost demonstrat prin careva raport de expertiză că semnăturile îi aparțin.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 30 iunie 2020, a fost respins ca nefondat apelul inculpatului și menținută sentința fără modificări.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către avocatul Vlas Elena în numele inculpatului și de către inculpat, prin care invocând incidența pct. 6 a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal, au solicitat admiterea recursurilor, casarea deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Izbaș Alexandr să fie achitat.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 15 decembrie 2020 a fost respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de inculpatul Izbaș Alexandr, admis recursul ordinar declarat de avocatul Vlas Elena, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 30 iunie 2020, în privința inculpatului Izbaș Alexandr și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6.1. În motivarea deciziei adoptate, instanța de recurs a stabilit că termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar împotriva deciziei a expirat la sfârșitul zilei de 1 septembrie 2020, iar recursul ordinar al inculpatului fost depus și înregistrat, potrivit ștampilei, la Curtea Supremă de Justiție pe 09 septembrie 2020, adică peste termenul prevăzut de lege.

Instanța de recurs a constatat că prima instanță nu a judecat cauza în limitele și în raport cu circumstanțele concrete în fapt și în drept invocate în ordonanța de modificare a acuzării în ședința de judecată din 02.11.2017, descriind ca fiind dovedite de două ori episoadele din „...12 februarie 2013, Izbaș Alexandr, activând în calitate de avocat stagiar în Cabinetul Avocatului „Aurel Malairau” a falsificat

contractul nr. 035/S din 12.02.2013..., la 27 februarie 2013, activând în calitate de avocat stagiar în Cabinetul Avocatului „Aurel Malairau” a eliberat mandatul Seria MA nr.0133714 în conformitate cu contractul de asistență juridică nr. 035/S din 22.02.2013...” și calificând acțiunile inculpatului, odată pe art. 27, 190 alin. (1) Cod penal, ca în rechizitoriu și, a doua oară, în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, ca în ordonanța de modificare a învinuirii.

S-a statuat că prima instanță nu a respectat procedura de aplicare a prescripției tragerii la răspundere penală a persoanei inculpate, nefiind clar, descriind fapta criminală, considerată ca fiind dovedită în descriptiv, dar omițând constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală și încetând procesul penal pe motivul expirării termenului de prescripție în dispozitiv.

Instanța, astfel, constatând că prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii.

Totodată, s-a menționat că instanța de apel nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal și nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul de pe rol și repetate în recursul ordinar.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 august 2021, a fost admis apelul inculpatului, casată sentința, cu pronunțarea unei hotărâri noi potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care, în baza art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, Izbaș Alexandr a fost achitat de sub învinuirea adusă pe articolele 27, 190 alin. (1), 310 alin. (1), 361 alin. (1) Cod penal, din motiv că faptele inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii.

8. Decizia instanței de apel din 04 august 2021 a fost atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, în care a invocat că la caz sunt incidente prevederile pct. 6) a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei și trimiterea cauzei la rejudecare în alt complet de judecată.

9. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 22 martie 2022 a fost admis recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 august 2021, în cauza penală în privința lui Izbaș Alexandr și dispusă rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

10. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 12 septembrie 2023, a fost respins apelul declarat de către inculpat cu menținerea sentinței Judecătoriai Edineț, sediul Briceni din 24 decembrie 2019.

10.1. În motivarea deciziei, instanța de apel a indicat prima instanță corect a constatat vinovăția inculpatului Izbaș Alexandr în comiterea infracțiunilor incriminate, cât și asupra calificării juste a acțiunilor acestuia în baza art.27, 190 alin.(1), art.310 alin.(1), art.361 alin.(1) Cod Penal.

Instanța de apel a conchis în conținutul deciziei sale că instanța de fond a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și în baza art.101 Cod de procedură penal, a ajuns întemeiat la concluzia că vinovăția inculpatului Izbaș Alexandr în comiterea infracțiunilor incriminate a fost demonstrate pe deplin.

În continuare, referitor la indicațiile instanței superioare privind la faptul că instanța de fond nu a respectat procedura de aplicare a prescripției tragerii la răspundere penală a persoanei inculpate, instanța de apel a menționat că instanța de fond nu a stabilit pedeapsa inculpatului reieșind din faptul că, acesta a săvârșit infracțiunile imputate la 12.02.2013, 27.02.2013 și 30.04.2014, adică din acel moment pînă la emiterea unei decizii definitive și irevocabile în privința inculpatului au expirat mai mult de 2 și respectiv 5 ani. La fel, a mai menționat că inculpatul nu a mai încălcat legea, nu a comis alte infracțiuni și nu a fost anunțat în căutare.

Prin urmare temei de suspendare a termenului de prescripție de atragere la răspundere penală nu a fost stabilit, or din momentul comiterii ultimului episod al infracțiunii au trecut deja 5 ani, din care motiv procesul penal a fost încetat de către prima instanță.

În contextul dat, instanța de apel a punctat că instituția liberării de răspundere penală urmare a intervenirii termenului de prescripție în baza art. 60 Cod penal, poate fi realizată la etapa de urmărire penală în situația când învinuitul acceptă aplicarea prescripției, atunci când recunoaște faptele imputate acestuia drept comitere a unei fapte prejudiciabile prevăzute de legea penală, în acest caz poate fi dispusă prin ordonanța procurorului încetarea urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare, precum și cu transmiterea cauzei în instanța de judecată pentru examinare conform regulilor unui proces judiciar, atunci când învinuitul nu recunoaște învinuirea adusă acestuia, cu adoptarea unei sentințe de condamnare și cu liberarea de pedeapsa penală în temeiul prescripției tragerii la răspundere penală.

La caz, instanța de apel a constatat că instanța de fond a adoptat o sentință de condamnare (deoarece la recunoscut vinovat pe inculpat de comiterea infracțiunilor imputate), dar cu ulterioara dispoziție privind încetarea procesului penal din motivul intervenirii prescripției tragerii la răspundere penală.

La acest capitol, instanța de apel a punctat asupra faptului că, sensul încetării procesului penal după ce a fost dispusă condamnarea inculpatului, aparent este unul contradictoriu (or nu poate exista o sentință de condamnare și una de încetare a procesului penal concomitentă pentru aceeași faptă), dar pînă la urmă instanța de apel apreciază dispoziția instanței de fond ce se referă la încetarea procesului penal, *drept o liberare a inculpatului de pedeapsa penală* (care de fapt este un efect al liberării de răspundere penale), pe care urma să o suporte inculpatul urmare a condamnării acestuia dacă nu era prescrisă fapta, or la caz se atestă că apel a depus doar inculpatul, iar înrăutățirea situației inculpatului în propriul apel, nu este admisă potrivit art. 409-410 Cod de procedură penală.

Cu referire la argumentele invocate de către inculpat în propriul apel, instanța de apel le-a apreciat ca fiind vădit contradictorii în raport cu circumstanțele și împrejurările de fapt stabilite de către instanța de fond.

Declarațiile inculpatului au fost verificate de către instanță în raport cu alte probe, care după conținutul lor probant prevalează asupra declarațiilor lui, de aceea instanța just a pus la baza sentinței de condamnare anume aceste probe.

Respectiv, afirmațiile inculpatului Izbaș Alexandr expuse în instanța de apel privind negarea totală a vinei, instanța de apel le-a apreciat ca o tendință de apărare pentru a evita răspunderea penală.

Din cele expuse, instanța de apel a concluzionat, că apelul declarat este declarativ, fiind expuse probe care au fost prezentate în instanța de fond și asupra cărora instanța s-a expus în sentința pronunțată și urmând a fi respins ca nefondat.

11. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs avocatul Vlas Elena în numele inculpatului Izbaș Alexandr, invocând drept temei de casare a deciziei instanței de apel, temeiul prevăzut la pct. 6) art. 427 Cod de procedură penală, și anume că hotărârea contestată este arbitrară sau se bazează în mod determinat pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

În motivarea recursului, avocatul inculpatului invocă că atât instanța de fond, cât și instanța de apel nu au dat o apreciere justă probelor administrate la materialele dosarului, și au ajuns greșit la concluzia că vinovăția inculpatului este demonstrată de către acestea.

Din materialele cauzei penale și din declarațiile lui Izbaș Alexandr reiese cu certitudine că acesta nu cunoștea faptul că contractul de asistență juridică și mandatul este fals. Instanța de fond a constatat că contractul de asistență juridică nu a fost semnat de către partea vătămată. La fel, a indicat că acest lucru a fost cunoscut de Izbaș Alexandr. Însă, instanța de fond nu a indicat care probe au stat la baza concluziei că inculpatul a cunoscut despre falsitatea acestui contract și mandat. Fapt, ignorat și de către instanța de apel.

La acest capăt de învinuire, recurentul indică că prin raportul de expertiză nu s-a demonstrat că semnăturile din litigiu au fost efectuate de Izbaș Alexandr, ceea ce demonstrează, că el nu cunoștea despre falsificarea acestora.

Mai mult ca atât, instanța de fond a ignorat faptul că declarațiile martorului Malvina (Boico) Tomai (f.d. 235-236) sunt în contradicție cu raportul de expertiză din 17 iulie 2019, care demonstrează că Boico (Tomai) Malvina a semnat mandatul, a scris împuternicirile de pe mandat și respectiv a semnat contractul de asistență juridică.

Astfel, susțin că atât pe parcursul urmăririi penale, cât și în instanța de fond și cea de apel, partea acuzării n-a prezentat probe, că inculpatul a urmărit un scop unic de a comite tentativă de escrocherie în privința părții vătămate, prin falsificarea probelor în procesul civil și confecționarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale false.

Privitor la învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, recurentul indică că în acțiunile inculpatului Izbaș Alexandr lipsesc două elemente a infracțiunii date: latura obiectivă și latura subiectivă. Acțiunile lui Izbaș Alexandr au fost încadrate de către procuror în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, adică confecționarea, deținerea, folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații. Astfel, latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal constă în fapta prejudiciabilă care se concretizează în acțiunea de confecționare, deținere sau folosire a documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații.

Deci, folosirea documentelor false nu este decât o modalitate a infracțiunii prevăzute la art. 361 Cod penal, o modalitate ca și confecționarea, deținerea documentelor false. De aceea, în acord cu art. 30 Cod penal, dacă au la bază aceeași intenție infracțională, confecționarea documentelor false urmată de folosirea acestora reprezintă episoadele unei și aceleași infracțiuni.

Având în vedere cele enunțate, recurentul conchide că în prezenta speță nu s-a demonstrat faptul că inculpatul a confecționat contractul nr. 035/S din 12.02.2013 și mandatul Seria MA nr. 0133714, pretins falsificate de către inculpat.

În acest sens urmează a fi luate în considerație concluziile raportului de expertiză judiciară nr. 1446-1450 din 17.07.2019, care în mod direct indică la persoana ce a efectuat înscrisuri pe documentele ce ar fi fost falsificate și cu probabilitate indică că sunt semnate de aceeași persoană, însă acest raport de expertiză cu desăvârșire exclude că, înscrisurile și semnăturile au fost efectuate de către inculpat.

Totodată, avocatul inculpatului menționează despre declarațiile inculpatului date la urmărire penală, cât și în instanța de fond, cât și în instanța de apel precum că el a transmis contractul de asistență juridică și mandatul părții vătămate prin intermediul surorii ei pentru a fi semnate de către partea vătămată. Ulterior, după ce au fost

semnate, aceste acte i-au fost restituite. În situația dată, el nu a cunoscut de către cine au fost făcute înscrisurile de pe contractul de asistență juridică, cât și de pe mandat.

Respectiv, modalitatea prin care documentele au fost transmise unei rude apropiate pentru a le prezenta beneficiarului, care se afla după hotarele țării, nu poate fi considerată o încălcare de întocmire a documentelor, în cazul în care el era convins că documentele au fost întocmite de către partea vătămată Tomai (Rotari) Natalia, fapt ce confirmă și lipsa laturii subiective (intenției directe) de a confecționa, deține și folosi documente oficiale false, în acțiunile inculpatul Izbaș Alexandr.

În continuare, recurentul mai indică că este eronată concluzia instanței de fond privind constatarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin.(1) Cod penal.

În acest sens, se punctează faptul că în cazul din speță s-a constatat, că la data de 30.04.2014 Izbaș Alexandr a depus o cerere de chemare în judecată, pe care mai apoi a concretizat-o împotriva lui Tomai (Rotari) N. privind încasarea datoriei. Drept dovadă ce ar demonstra existența datoriei lui Tomai (Rotari) N. față de el, Izbaș A. a atașat la materialele cauzei civile nr. 13-2-759-30042014, privind cererea de chemare în judecată a lui Izbaș Alexandr împotriva lui Tomai (Rotari) Natalia privind încasarea datoriei, Contractul nr. 035/S din 12.02.2013 de acordare a asistenței judiciare, care prin rechizitoriu se pretinde că a fost falsificat de către inculpatul Izbaș A..

Astfel, prima instanță a constatat, că Izbaș A. ca reclamant a falsificat probe, și anume Contractul nr. 035/S din 12.02.2013 de acordare a asistenței judiciare, în procesul civil nr. 13-2-759-30042014, privind cererea de chemare în judecată a lui Izbaș A. împotriva lui Tomai Natalia privind încasarea datoriei, iar concluziile raportului de expertiză judiciară nr. 1446-1450 din 17.07.2019 reiese cu certitudine, că semnătura din contractul Nr.035/S din 12.02.2013 de la rubrica „mandant”, pretins a fi falsificată, nu a fost executată de către inculpatul Izbaș A., fapt ce exclude prezența în acțiunile acestuia a laturii obiective a infracțiunii de confecționare a documentului oficial fals, și implicit a acțiunilor de deținere și folosire a documentelor oficiale false, cu atât mai mult a laturii obiective și subiective a infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod Penal - falsificarea probelor, și anume Contractul nr. 035/S din 12.02.2013 de acordare a asistenței judiciare, în procesul civil nr. 13-2-759-30042014, fiind combătută învinuirea adusă inculpatului și pe acest capăt de acuzare.

În vederea celor expuse, consideră că inculpatul Izbaș A. a fost condamnat neîntemeiat și nu este vinovat de infracțiunile incriminate, iar probele din dosar nu dovedesc cu certitudine vinovăția acestuia.

Drept urmare, recurentul solicită casarea deciziei instanței de apel, rejudecare cauzei și pronunțare unei hotărâri de achitare în privința inculpatului Izbaș A..

11. Asupra recursului declarat procurorul în Secția judiciar-penală, Crijanovschi Sergiu a depus referință prin care solicită declararea recursului inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

12. Judecând recursul în baza actelor din dosar, completul de judecată constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Întru fundamentarea soluției de admitere a recursului declarat de către procuror, completul de judecată pornește de la prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit căroră, judecând recursul, instanța este în drept să-l admită, să caseze, parțial sau integral, hotărârea atacată, și să dispună rejudecarea cauzei, având în vedere că esența erorilor judiciare admise nu poate fi înlăturată de către instanța de recurs la această etapă a procedurii.

Or, rațiunea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanțele ierarhic inferioare la etapele precedente de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată admiterea erorilor de drept, de natură să afecteze echitatea desfășurării procesului și care au avut drept consecință adoptarea unei hotărâri nemotivate.

În virtutea efectului devolutiv al apelului, prevederile art. 414 din Codul de procedură penală, obligă instanța de control judiciar ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelanți, să examineze cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, iar în temeiul celor prevăzute de art. 417 alin. (1) pct. 8) din același Cod, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă fondul apelului și temeiurile, care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea lor, precum și motivele adoptării unei atare soluții. Însă, contrar celor stipulate de legea procesual-penală, în cauza deferită judecării instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

O particularitate aparte în desfășurarea procedurii de judecare în apel o reprezintă situația când, *instanța urmează să rejudece cauza în urma casării deciziei sale anterioare de către Curtea Supremă de Justiție*, în această situație pe lângă regulile generale de judecare notate supra de care se ghidează instanța de apel, mai sunt incidente și anumite reguli speciale obligatorii ce guvernează acest proces.

Deci, fiind investită cu rezolvarea chestiunilor de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, *urmează să expună în hotărârea adoptată situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze niște concluzii*

temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăția inculpatului și încadrarea juridică a faptei săvârșite de către acesta sau nevinovăția acestuia și temeiul achitării, prevăzut de normele procesual penale.

Totodată, completul de judecată ține să menționeze că potrivit art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

Completul de judecată menționează că, deși cauza a fost trimisă la rejudecare cu indicații concrete privind modalitatea de soluționare a cauzei, instanța de apel, contrar acestor indicații, a pronunțat din nou o decizie neîntemeiată, deoarece a omis să facă verificarea cauzei sub toate aspectele indicate de către instanța de recurs

Astfel, contrar celor stipulate supra, instanța de apel nu a ținut cont de indicațiile Curții Supreme de Justiție date în decizia sa din 15 decembrie 2023 (Vol.2, f.d. 191-201), potrivit căreia instanța de recurs a sesizat erorile admise de prima instanță, care nu au fost soluționate de către instanța de apel.

Așadar, completul de judecată consideră necesar de a puncta că, în speța dată prima instanță a adoptat o sentință de încetare a procesului penal, din motivul intervenirii termenului de prescripție pe toate capetele de acuzare înaintate inculpatului Izbaș Alexandr.

Fiind în situația aplicării art. 60 art. (1) Cod penal, potrivit căruia persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii a expirat termenul de prescripție, instanța de judecată urma să adopte o sentință de condamnare, cu liberarea de răspundere penală în cazul expirării termenului de prescripție.

Potrivit art. 389 alin. (1), (4) pct. 3), (6) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. ***Sentința de condamnare se adoptă cu liberarea de pedeapsă în cazul expirării termenului de prescripție. La adoptarea sentinței de condamnare cu liberarea de pedeapsă, instanța argumentează în baza căror temeiuri, prevăzute de Codul penal, adoptă sentința dată.***

Or, în speța dată nu a fost identificat vreun temei prevăzut la art. 391 alin.(1) Cod de procedură penală pentru a permite instanței de judecată să adopte o sentință de încetare a procesului penal.

În cazul în care, instanța îl găsește pe inculpat vinovat, dar îl liberează de pedeapsă pe baza prevederilor respective ale Codului penal, ea este datoare să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței. Conform art. 396 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, dispozitivul sentinței de încetare a procesului penal trebuie să cuprindă

dispoziția de încetare a procesului penal și motivul pe care se întemeiază încetarea procesului.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel că noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.).

Însă, instanța de fond nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (*pct. 1., 2. din decizie*).

În aserțiunea dată, instanța de recurs atestă că, instanța de apel menținând sentința primei instanțe a admis o eroare de drept, și anume nu a respectat procedura de aplicare a prescripției tragerii la răspundere penală a persoanei inculpate, enunțată supra, nefiind clar, descriind fapta criminală, considerată ca fiind dovedită în descriptiv, dar omițând constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală și încetând procesul penal pe motivul expirării termenului de prescripție în dispozitiv - situație în care se adoptă o sentință de condamnare cu liberarea de pedeapsă, ce fel de sentință a pronunțat - de încetare a procesului penal pe motive de reabilitare, nereabilitare, sau de condamnare, în descriptivul și dispozitivul hotărârii adoptate fiind prezente elementele ambilor categorii de hotărâri judiciare, care prin esența lor se exclude reciproc.

Într-o altă ordine de idei, instanța de recurs remarcă că instanțele inferioare la examinarea cauzei în fond urmau să stabilească cu certitudine circumstanțele în care au fost săvârșite acțiunile inculpatului Izbaș Alexandru ce se încadrează în componența de infracțiune prevăzută de art. 361 alin.(1) Cod penal, mai exact să stabilească dacă anume inculpatul a falsificat semnătura părții vătămate ce se află pe mandatul avocatului cât și contractul de asistență juridică.

Or, atât instanța de fond, cât și instanța de apel au argumentat soluția cu privire la vinovăția inculpatului fără a ține cont de raportului de expertiză judiciară nr. 1446-1450 din 17.07.2019 din care rezultă că anume sora părții vătămate a îndeplinit mandatul avocatului la compartimentul „împuternicirilor acordate de către client”, precum și posibil că și semnătura de pe acest mandat, cât și în contractul de asistență juridică, iar aparține la fel acesteia, ceea ce în esență reprezintă un dubiu important în a răsturna concluzia despre vinovăția inculpatului.

În sensul dat, se punctează prevederile art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală, care stipulează că *concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri, iar toate dubiile în problema învinuirii care nu pot fi înlăturate, se interpretează în favoare inculpatului.*

Prin urmare, instanța de recurs ajunge la concluzia că prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii.

Totodată, conform art. 414 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. În corespundere cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la adoptarea soluției date, precum și motivele pe care se bazează soluția.

În aceeași ordine de idei, completul de judecată amintește, că potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. O decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției.

Prin urmare, se atestă faptul că instanța de apel, a omis prescripțiile de drept nominalizate, nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal.

Generalizând cele expuse supra, completul de judecată ajunge la concluzia că la judecarea cauzei, instanța de apel a admis erori, care nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, ceea ce duce la casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, fiindcă instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a substitui instanța care a judecat apelul, cu încălcarea prevederilor procesual penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină cont de cele invocate în prezenta decizie, și nemijlocit de motivele casării

acesteia, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

13. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin.(1), pct.2), lit. c) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul declarat de către avocatul Vlas Elena în numele inculpatului Izbaș Alexandr, casează integral decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 12 septembrie 2023 în cauza penală privindu-l pe **Izbaș Alexandr Vladimir**, și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președinte

Talpă Boris

Judecători

Mânăscurtă Igor

Daguța Sergiu